AGENDA PUBLICĂ GREEN DEAL

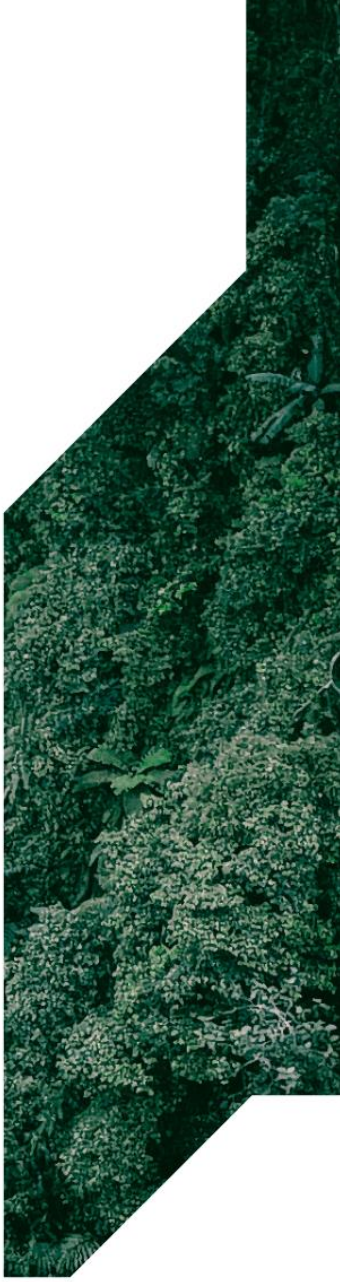

PROPUNERI PENTRU CREȘTEREA IMPACTULUI IMPLEMENTĂRII MĂSURILOR PACTULUI VERDE GREEN DEAL ÎN ROMÂNIA

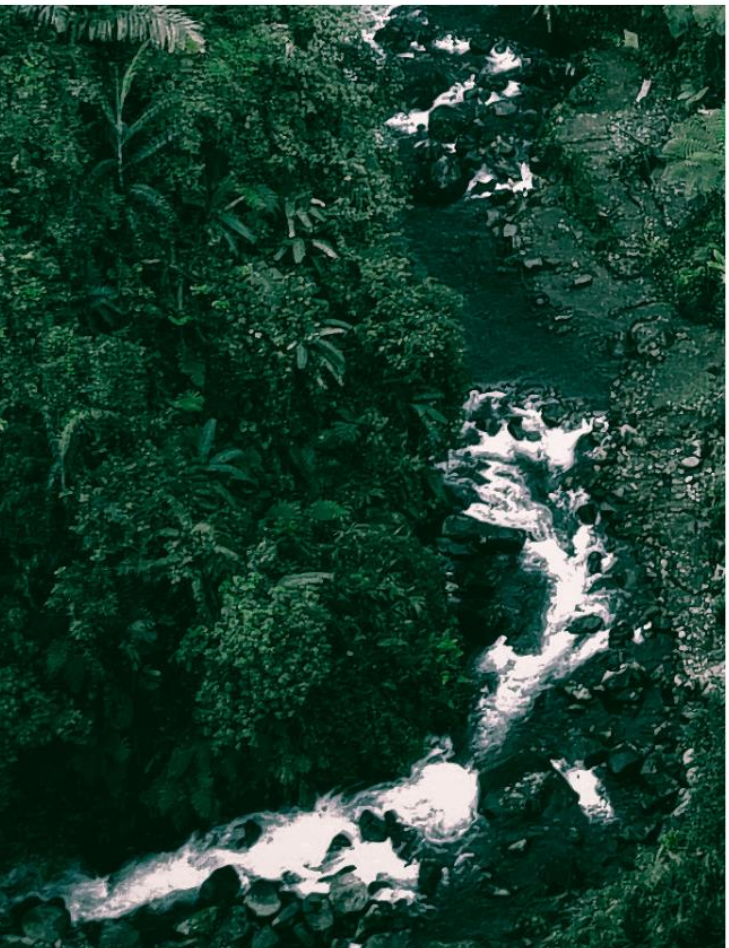

PROPUNERE SUSȚINUTĂ DE:

COALIȚIA PRO IMPACT

ACS

CUPRINS

De ce Agenda Publică Green Deal.....1

România și Pactul Verde European.....6

Introducere - Agenda Publică Green Deal.....9

Pilonul 1 – Construirea de industrii 10

Pilonul 2 – Absorbția fondurilor pentru Pactul Verde.....19

Pilonul 3 – Construcția capacității statului.....24

DE CE AGENDA PUBLICĂ GREEN DEAL?

Agenda Publică Green Deal urmărește să unifice vocile părților interesate – sectorul privat, industria, societatea civilă, grupurile de advocacy, sectorul financiar și altele – pentru a promova soluții capabile să transforme economia României și să sprijine atingerea obiectivelor de decarbonizare până în 2050.

Pentru a maximiza oportunitatea unică oferită de Green Deal, România ar trebui să vizeze nu doar atingerea țintelor de **Net Zero**, ci și consolidarea competitivității industriei sale pe piețele internaționale, unde achizițiile verzi devin prioritare.

Documentul subliniază provocările economice, instituționale și strategice, care pot nu numai să încetinească progresul în realizarea obiectivelor Pactului Verde, dar pot conduce România către o criză economică fără precedent, oferind totodată un set de soluții concrete cu impact real.

Pentru a facilita o schimbare sistemică, Agenda Publică Green Deal se bazează pe trei piloni strategici:

1. **Dezvoltarea industriei verzi**: Promovarea industriilor sustenabile și inovatoare.
2. **Absorbția eficientă a fondurilor europene**: Maximizarea accesului și utilizării resurselor financiare disponibile.
3. **Consolidarea capacității administrative**: Îmbunătățirea infrastructurii administrative pentru o implementare eficientă.

Documentul propune nouă soluții concrete, cu exemple și bune practici specifice, printre care:

- **Centre de transfer tehnologic** pentru stimularea inovației.
- **Servicii suport** pentru firmele românești și europene.
- **Dezvoltarea capacității instituționale** pentru o absorbție eficientă a fondurilor din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).
- **Unități de suport** pentru implementarea infrastructurii administrative necesare îndeplinirii obiectivelor Green Deal.

Adoptarea acestor soluții va permite României să urmeze o strategie de dezvoltare coerentă și integrată, stimulând competitivitatea economică în timp ce vor contribui la atingerea obiectivelor ambițioase ale Pactului Verde.

Susținută de instrumente financiare avansate și expertiză tehnică externă, România poate gestiona eficient absorbția fondurilor europene și implementa proiecte care vor transforma fundamental economia națională.

CONTEXT ECONOMIC

În ultimele două decenii, economia României a fost caracterizată de o creştere accentuată a consumului pe datorie, generând o vulnerabilitate economică sistemică. Modelul financiar prevalent, în care resursele financiare sunt atrase rapid şi consumate la fel de repede, a amplificat dependenţa de împrumuturi, contribuind la deteriorarea fundamentelor economiei naţionale.

În faţa unei crize economice iminente, România se confruntă cu provocări fără precedent. Nivelul datoriei publice a atins un record îngrijorător de 52,1% din PIB în 2024, cu proiecţii care indică o creştere constantă în următorii ani. În absenţa unor măsuri decisive, scenariile pesimiste prevăd o escaladare rapidă a datoriei, punând în pericol stabilitatea financiară a ţării şi capacitatea sa de a atrage investiţii esenţiale pentru o dezvoltare sustenabilă.

Aceste cifre, deşi alarmante, sunt doar vârful aisbergului. România continuă să se adâncească într-un deficit comercial periculos, determinat de un consum intern nesustenabil şi de scăderea constantă a industriei ca procent din PIB. Importurile cresc în mod alarmant, în timp ce exporturile rămân stagnante, creând un dezechilibru care subminează competitivitatea pe termen lung a economiei naţionale. În plus, deficitul de cont curent, alimentat de scăderea remitenţelor şi de investiţiile străine insuficiente, exacerbează vulnerabilitatea economică a României. Dacă nu se adoptă măsuri urgente pentru a corecta aceste dezechilibre structurale, ţara riscă să se confrunte cu o criză financiară care va afecta generaţii.

Aceasta nu este doar o criză economică. Este o criză de viziune şi acţiune. Fie că ne adaptăm şi reconstruim un model economic sustenabil, fie că ne condamnăm la subdezvoltare, România se află într-un punct de cotitură. Acum este momentul pentru mobilizare. Fiecare decident, fiecare antreprenor şi fiecare cetăţean are un rol crucial în salvarea viitorului economic al ţării noastre.

ACȚIUNEA NU ESTE DOAR NECESARĂ, CI ȘI URGENTĂ, PENTRU A REMEDIA GRAVE CARENȚE:

1. UN MODEL ECONOMIC BAZAT PE CONSUM NESUSTENABIL

România se confruntă cu un model economic precar, bazat pe consumul necontrolat de bunuri importate şi susţinut prin datorii pe termen lung, ceea ce subminează grav competitivitatea economică. În loc să fie orientată de o viziune strategică pentru o dezvoltare durabilă, agenda publică este adesea deturnată de o avalanșă de informaţii de slabă calitate, distribuită prin multiple canale, inclusiv social media şi presă senzaţionalistă. Aceste surse pot fi manipulate nu doar de interese interne, ci şi de agenţi externi care urmăresc destabilizarea strategică a României.

Un exemplu recent care ilustrează aceste influenţe externe este afirmaţia eronată, propagată la nivel guvernamental, că "nu există trenuri cu hidrogen în lume." Acest tip de dezinformare este un indicator clar că ineficienţa, corupţia sau lipsa de voinţă politică nu sunt singurele cauze ale erorilor economice grave. **Intervenţiile asimetrice hibride, menite să submineze stabilitatea naţională**, au jucat un rol crucial în **distorsionarea agendei de dezvoltare durabilă**.

2. GESTIUNEA DEFICITARĂ A TRANZIȚIEI ECONOMICE

În plus, gestionarea ineficientă a miliardelor de euro destinate tranziţiei către o economie verde este cauzată, în mare parte, de presiunile externe şi criticile constante asupra politicilor de dezvoltare durabilă. Aceste forţe au împiedicat aplicarea consecventă a strategiilor, afectând grav capacitatea României de a se alinia cu succes la sistemul european funcţional.

Astfel, în timp ce alte naţiuni europene au avansat semnificativ în implementarea acestor politici, România rămâne în urmă din cauza acestor influenţe toxice şi agresive. Totuşi, în ultimii doi ani, schimbarea focusului asupra altor regiuni, precum Ucraina, a oferit României ocazia de a integra mai rapid politicile europene. În ciuda contextului geopolitic complicat, există o oportunitate unică pentru România de a accelera tranziţia şi de a depăşi aceste provocări prin consolidarea politicilor interne şi printr-o apărare fermă împotriva influenţelor externe destabilizatoare.

3. DISTORSIONAREA PRIORITĂȚILOR ECONOMICE

În contextul economic actual, România se confruntă cu o distorsionare periculoasă a priorităţilor naţionale, în care interesele comerciale şi politice imediate prevalează asupra **obiectivelor de dezvoltare durabilă.**

Această incoerenţă strategică împiedică dezvoltarea unor industrii critice care ar putea poziţiona România drept un actor cheie în cadrul **Pactului Verde European**. Spre exemplu, lipsa de investiţii şi de politici coerente în producţia de îngrăşăminte verzi — esenţiale pentru sustenabilitatea agriculturii — şi neglijarea tranziţiei siderurgiei către modele sustenabile, subminează competitivitatea pe termen lung. Ambele sectoare sunt fundamentale pentru o

economie modernă și sustenabilă, dar au fost ignorate în favoarea câștigurilor politice imediate.

Această dinamică de "**consumăm acum, iar de consecințe ne ocupăm mai târziu**" perpetuează un ciclu vicios, în care resursele sunt risipite, iar oportunitățile de a construi o economie rezilientă și verde sunt ratate. Tranziția către o economie sustenabilă necesită investiții masive și politici coerente în industrii cheie, care nu doar că pot stimula economia, dar și contribui la atingerea obiectivelor de mediu și dezvoltare durabilă.

4. ADOPTAREA UNOR SOLUȚII ECONOMIC INEFICIENTE FĂRĂ O VIZIUNE PE TERMEN LUNG

În loc să tipărim bani pentru a susține consumul pe termen scurt, o soluție mai viabilă ar fi fost sprijinirea tranziției sectorului industrial către sustenabilitate, mai ales în contextul **Planului Industrial pentru Pactul Verde European**. Tipărirea excesivă de bani a alimentat inflația, afectând în mod disproporționat categoriile vulnerabile ale societății. Astfel, în loc ca cei mai săraci să beneficieze de o creștere reală a veniturilor, inflația le-a redus puterea de cumpărare, agravând inegalitățile sociale.

Alternativa ar fi trebuit să fie o mobilizare masivă a resurselor pentru modernizarea și digitalizarea industriilor naționale, facilitând astfel tranziția acestora către un model de producție verde și sustenabil. Sprijinirea tranziției industriale nu doar că ar fi atenuat presiunea inflaționistă, ci ar fi generat locuri de muncă mai stabile și ar fi poziționat România ca lider regional în implementarea Pactului Verde European. O economie bazată pe sustenabilitate nu ar fi fost doar mai rezilientă la șocurile inflaționiste, ci ar fi adus și beneficii pe termen lung, atât economice, cât și sociale, pentru toate categoriile de populație.

Încă avem oportunitatea de a învăța din greșeli și de a schimba direcția, trecând de la măsuri pe termen scurt la strategii vizionare pe termen lung, care să asigure un viitor sustenabil și durabil.

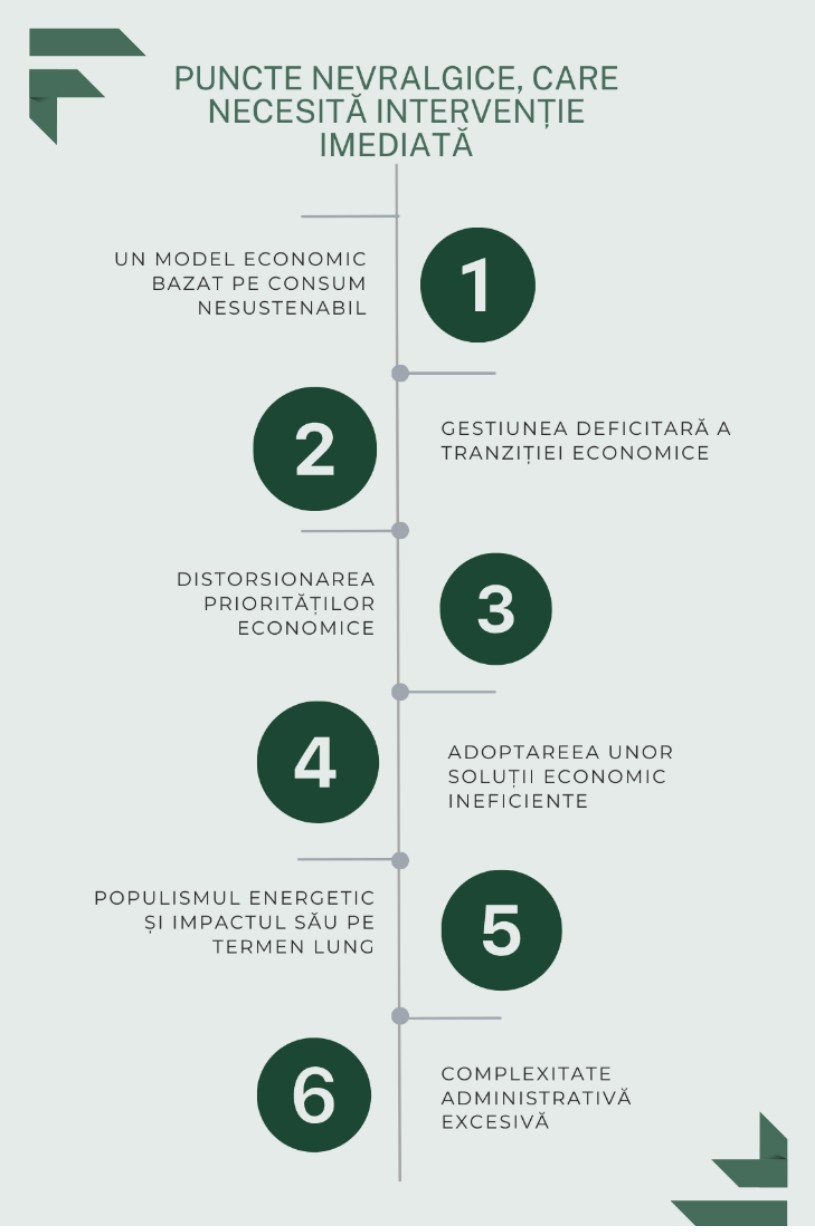

5. POPULISMUL ENERGETIC ŞI IMPACTUL SĂU PE TERMEN LUNG

În ultimele decenii, cultura consumului imediat şi accesul rapid la informaţii superficiale au dus la o erodare semnificativă a discernământului economic şi raţional. O prioritate excesivă pentru soluţii populiste pe termen scurt a sacrificat în mod constant planificarea strategică pe termen lung, afectând negativ dezvoltarea economică durabilă a României.

Un exemplu relevant este accentul pus pe producţia individuală de energie regenerabilă (RES) la domiciliu, o măsură care, deşi atrăgătoare la nivel electoral, s-a concentrat pe satisfacerea nevoilor imediate ale gospodăriilor. În loc să se mobilizeze resurse pentru iniţiative de amploare, precum crearea de **comunităţi energetice sustenabile** centrate în jurul agenţilor economici majori, care pot genera plusvaloare şi locuri de muncă stabile, atenţia a fost deturnată către soluţii limitate şi fragmentate.

Această abordare nu doar că a împiedicat dezvoltarea unor industrii energetice scalabile, ci a subminat şi eforturile de a construi o economie sustenabilă şi competitivă la nivel european. **Comunităţile de producţie energetică verde**, în care energia este produsă şi distribuită eficient în jurul agenţilor economici care aduc valoare adăugată, ar fi putut constitui baza unei creşteri economice reale şi durabile. Aceşti agenţi economici nu doar că ar fi asigurat independenţa energetică a comunităţilor, dar ar fi creat şi oportunităţi pentru inovare şi ocuparea forţei de muncă, contribuind astfel la dezvoltarea pe termen lung a societăţii.

Această lipsă de viziune strategică a dus la risipirea unor resurse esenţiale şi a blocat oportunităţile de a stimula sectoare economice care ar fi putut deveni motoare pentru tranziţia către o economie verde şi sustenabilă.

6. COMPLEXITATEA ADMINISTRATIVĂ EXCESIVĂ, CARE GENEREAZĂ UN SISTEM INEFICIENT

Statul român activează într-un mediu caracterizat printr-un flux constant de legi, modificări şi obiective, ceea ce duce la o complexitate administrativă ridicată. Deciziile sunt influenţate de multiple niveluri de directive, în timp ce resursele disponibile pentru implementare şi execuţie rămân limitate. În acest context, funcţionarii responsabili de aplicarea acestor decizii se confruntă cu provocări semnificative în gestionarea unui sistem birocratic care necesită adaptări şi interpretări constante.

Pe de altă parte, există un accent constant pe menţinerea unei percepţii publice pozitive asupra funcţionării administraţiei, chiar şi în faţa dificultăţilor operaţionale. În ciuda existenţei unor fonduri substanţiale, capacitatea instituţională de a transforma aceste resurse în competitivitate economică durabilă nu este complet consolidată. În plus, procesele de audit şi control, care au un rol esenţial în monitorizarea implementării, pot influenţa semnificativ direcţiile şi priorităţile de execuţie, oferind interpretări care, în unele cazuri, devin mai influente decât legislaţia însăşi.

ROMÂNIA ŞI PACTUL VERDE EUROPEAN: ÎNTRE PROVOCĂRI PREZENTE ŞI OPORTUNITĂŢI NEVALORIFICATE, PACTUL VERDE POATE RĂMÂNE DOAR O BIFĂ BIROCRATICĂ

Având în vedere contextul economic actual, provocările administrative şi lipsa unei strategii coerente pe termen lung, Pactul Verde reprezintă o oportunitate majoră pe care riscăm să o pierdem, dacă nu îi recunoaştem la timp importanţa şi potenţialul transformator.

O ABORDARE SERIOASĂ ÎN EUROPA, TRATATĂ CU SCEPTICISM ÎN ROMÂNIA

În timp ce majoritatea statelor europene tratează **Pactul Verde** ca pe un angajament ferm, alocând sume considerabile pentru tranziţia către o economie sustenabilă, în România acest concept este deseori perceput ca un mit sau o simplă speculaţie birocratică. La nivel european, Pactul Verde este implementat minuţios, cu strategii clare şi investiţii coordonate, în timp ce România continuă să "aştepte", amânând acţiunile necesare sub influenţa unor factori politici care încă îşi imaginează că pot evita participarea la această transformare globală. Aceşti factori politici, convinşi că pot adopta o cale proprie, îşi bazează deciziile pe ideea greşită că politicile actuale ale Uniunii Europene sunt temporare şi inutile.

În realitate, această **aşteptare strategică** înseamnă un sabotaj economic de sine stătător. În loc să beneficieze de zecile de miliarde disponibile pentru tranziţia energetică, România riscă să rămână în urmă, în timp ce alte state europene câştigă competitivitate prin absorbţia fondurilor europene. Această **izolare voită** subminează şansele de a transforma economia într-una verde şi sustenabilă, perpetuând modele economice vechi bazate pe consumul de gaze din est sau pe folosirea cărbunelui în centrale energetice depăşite.

O OPORTUNITATE IGNORATĂ SAU SABOTATĂ?

Pactul Verde este adesea privit în România ca o iniţiativă inutilă, prin care se rulează fonduri mari fără un impact real. O mare parte din populaţie, dar şi mulţi politicieni, consideră că implementarea Pactului Verde este mai degrabă un exerciţiu birocratic, fără studii de impact concrete. În acest timp, alte state din Europa implementează cu

seriozitate măsuri concrete pentru reducerea emisiilor şi creşterea sustenabilităţii economice.

Sabotajul vine, în multe cazuri, chiar din interior, de la acei politicieni care refuză să adopte măsuri de tranziţie sustenabilă, în speranţa că lucrurile vor reveni la "normal", la vechile modele economice. Însă dependenţa de gazele din est sau utilizarea cărbunelui sunt soluţii care nu doar că sunt depăşite, dar aduc şi riscuri enorme pentru competitivitatea şi securitatea energetică a ţării.

RUPTURA ÎNTRE STRATEGIE ŞI IMPLEMENTARE: UN OBSTACOL MAJOR PENTRU COMPETITIVITATEA ROMÂNIEI

De-a lungul ultimilor ani, România, la fel ca multe alte state europene, a dezvoltat numeroase strategii şi planuri în legătură cu Pactul Verde. Cu toate acestea, diferenţa flagrantă între formularea acestor strategii şi implementarea lor rămâne o provocare majoră. Deşi documentele oficiale conturează o viziune clară pentru tranziţia către sustenabilitate, **punerea lor în practică este aproape inexistentă**, din cauza lipsei unei direcţii comune şi a unui cadru instituţional integrat. Această deficienţă încetineşte absorbţia fondurilor europene, afectând grav competitivitatea economică a României.

În timp ce alte state membre ale Uniunii Europene avansează cu investiţii masive în tehnologie verde şi infrastructură sustenabilă, România rămâne blocată într-o birocraţie excesivă şi o conduită managerială care preferă să evite riscurile, în loc să conducă transformarea. Această incapacitate de a implementa soluţiile disponibile pune România într-o poziţie de **vulnerabilitate economică**, mai ales în contextul schimbărilor globale inevitabile.

Un aspect critic al acestei rupturi între strategie şi acţiune este faptul că **zeci de strategii sunt dezvoltate izolat** de ministere şi departamente distincte, fiecare acţionând independent şi fără o colaborare interinstituţională eficientă. Lipsa unei decizii comune şi colaborative între instituţii împiedică realizarea unei strategii integrate de dezvoltare durabilă şi economie verde. Această fragmentare a procesului decizional şi lipsa unei viziuni unificate contribuie la stagnarea progresului şi adâncirea problemelor sistemice ale economiei naţionale.

În loc să se consolideze instituţii capabile să absoarbă eficient fondurile europene şi să implementeze tranziţia verde, frica de a lua decizii politice ferme a generat un **impas administrativ**. Exemple valoroase, precum **Franţa**, care a creat un minister al tranziţiei ecologice – **Ministère de la Transition écologique**, ce integrează transporturi, energie, mediu şi economie – demonstrează cum un cadru instituţional coerent poate absorbi resursele europene într-un mod strategic şi unitar. Franţa a arătat cum colaborarea între domenii esenţiale sub o singură umbrelă instituţională poate accelera tranziţia către o economie sustenabilă, oferind României un model demn de urmat pentru a depăşi provocările actuale.

ESTE OARE SUFICIENT SĂ IGNORĂM PROVOCĂRILE ŞI SĂ SPERĂM CĂ TOTUL VA TRECE?

Întrebarea esenţială nu este dacă putem supravieţui fără Pactul Verde, ci **cum** o vom face. Realitatea este că, până în 2027, **toate companiile româneşti** vor fi nevoite să plătească pentru impactul lor asupra mediului. Fără investiţii strategice în prezent, produsele şi serviciile oferite mâine vor avea în preţ inclusiv costurile asociate emisiilor de CO_2. Acest lucru va genera o creştere a inflaţiei şi, într-un scenariu extrem, falimentul multor companii, în special al celor care nu se adaptează cerinţelor de sustenabilitate. Alternativa? Importul de bunuri de la vecini, tot pe datorie.

Deşi obiectivele Pactului Verde par a avea un orizont îndepărtat (2030, 2050), **ţintele intermediare impun măsuri imediate**. Paşii de implementare accelerați şi noile cerințe legale și economice vor forța o tranziție rapidă în anii următori, ceea ce impune o **mobilizare urgentă a sprijinului pentru economie**.

În acest context, România se confruntă cu o **creştere alarmantă a datoriei publice**, una dintre cele mai rapide din lume. Indicatorii macroeconomici actuali avertizează cu privire la o posibilă incapacitate de plată în viitorul apropiat. Pe măsură ce împrumuturile devin tot mai scumpe şi greu accesibile, modelul economic bazat pe consumul susţinut prin datorie se apropie inevitabil de un punct critic.

Fără o restructurare economică profundă, ne vom confrunta cu **creşteri masive de taxe** şi reduceri severe de cheltuieli, inclusiv în domenii esenţiale precum educaţia, cercetarea, sănătatea şi, poate cel mai îngrijorător, investiţiile publice. Aceasta nu este doar o alegere economică; este o alegere între **subdezvoltare şi progres**, între stagnare şi o **integrare reală în Europa**.

Absorbţia fondurilor din Pactul Verde nu este doar o opţiune de dezvoltare, ci o **condiţie esenţială** pentru supravieţuirea economică a României în următoarele decenii. Aceasta este o alegere fundamentală între stagnare economică şi **crearea unei economii moderne, sustenabile şi competitive** pe scena europeană.

PACTUL VERDE: SCHIMBARE DE MINDSET, DE LA NEVOIE BIROCRATICĂ LA OPORTUNITATE MAJORĂ PENTRU RELANSAREA ECONOMICĂ

ABSORBȚIA FONDURILOR DIN PACTUL VERDE NU ESTE DOAR O OPȚIUNE DE DEZVOLTARE, CI O CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU SUPRAVIEȚUIREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI ÎN URMĂTOARELE DECENII.

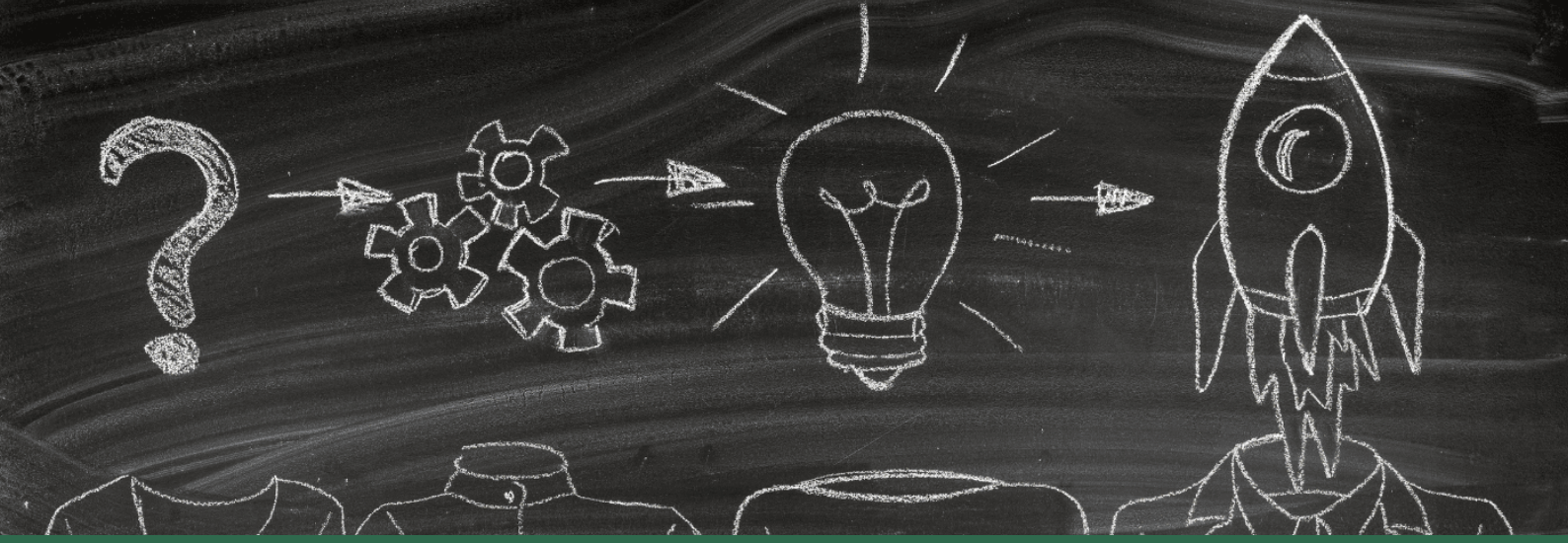

CE PROPUNEM? AGENDA PUBLICĂ GREEN DEAL, UN PLAN GENERAL DE SOLUȚII MENIT SĂ CONSOLIDEZE O VOCE UNITARĂ DIN PARTEA TUTUROR PĂRȚILOR INTERESATE SĂ TRANSFORME PACTUL VERDE EUROPEAN ÎNTR-O OPORTUNITATE PENTRU REDRESAREA ȘI DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI.

Planul este construit pe **trei piloni strategici**, fiecare oferind **trei soluţii concrete**, conducând la un total de **nouă soluţii** pentru implementarea acestora.

STRUCTURA GENERALĂ A **AGENDEI PUBLICE GREEN DEAL**

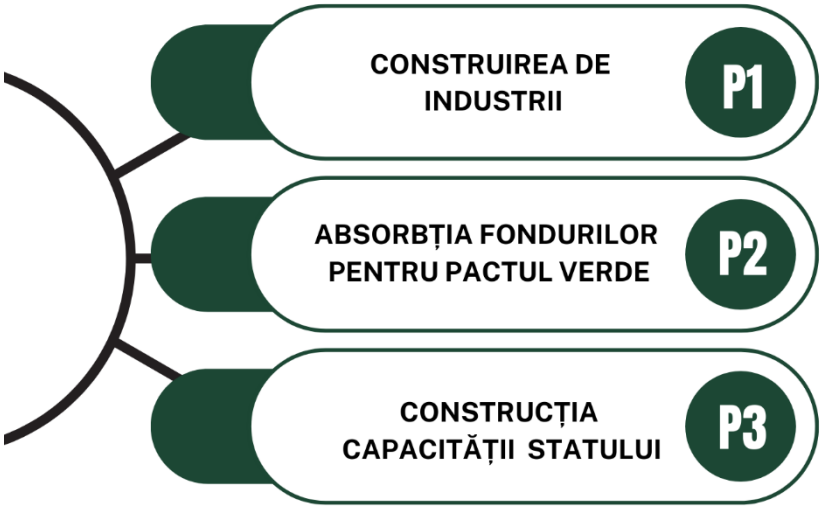

Fiecare dintre cei trei piloni strategici pe care se bazează Agenda Publică Green Deal are un rol esenţial în susţinerea şi amplificarea celorlalte. De exemplu, promovarea tehnologiilor verzi nu doar că sprijină tranziţia către o economie cu emisii reduse de carbon, dar şi generează noi locuri de muncă, stimulând astfel creşterea economică. În mod similar, dezvoltarea infrastructurii necesare pentru implementarea soluţiilor ecologice contribuie atât la îmbunătăţirea calităţii vieţii cetăţenilor, cât şi la atragerea de fonduri europene.

Numai acţionând integrat, soluţiile propuse pot avea un impact semnificativ. Colaborarea între diferitele părţi interesate este esenţială pentru a asigura eficienţa şi eficacitatea implementării acestor soluţii. Fiecare pilon al Agendei Publice Green Deal este interconectat, iar succesul fiecărei direcţii depinde de colaborarea şi sinergiile create între ele.

PILONUL 1 CONSTRUIREA DE INDUSTRII

Obiectivul central al României nu este doar atingerea ţintelor Net Zero, ci şi **creşterea competitivităţii industriei** pe pieţele internaţionale care prioritizează achiziţiile verzi. Miza reală este extinderea accesului companiilor locale pe pieţele româneşti, europene şi globale, care aderă la conceptul de Green Deal.

SOLUȚIA 1: IDENTIFICAREA ȘI FINANȚAREA INTEGRATĂ A FIRMELOR FURNIZOARE PENTRU GREEN DEAL

Într-un context de **deglobalizare** și tranziție către modele comerciale de „**friendshoring**" și „**nearshoring**", România poate reduce deficitul comercial prin susținerea firmelor locale care pot deveni competitivi furnizori pentru lanțurile Green Deal.

Oportunitățile aduse de Pactul Verde includ:

FINANȚARE

Finanțarea furnizorilor de produse pentru proiectele de energie regenerabilă din România.

FOCUS LOCAL

Sprijinirea producătorilor locali sustenabili în agricultură, reciclare și producție alimentară.

IMPACT

Cu o viziune integrate, vor fi alese și implementate acele proiecte de depoluare cu impact semnificativ pentru comunitate.

EXEMPLU: LANȚUL DE PRODUCȚIE ȘI UTILIZARE A HIDROGENULUI SAU ENERGIA EOLIANĂ OFFSHORE

Regiunea Dobrogea din România reprezintă un pol de dezvoltare strategică pentru hidrogenul curat, având toate premisele pentru a deveni un **Hydrogen Valley** de referință. Conform unui studiu al **Energy Policy Group (EPG)**, Dobrogea beneficiază de un **potenţial excepţional** pentru producerea hidrogenului din surse regenerabile, atât onshore, cât şi offshore. În plus, există o cerere puternică de hidrogen în sectoare industriale locale, precum rafinăriile şi siderurgia, alături de transport şi termoficare.

AVANTAJELE PORTULUI CONSTANȚA

Portul Constanța joacă un rol esențial în această inițiativă, funcționând ca o poartă de acces pentru exportul de hidrogen, dar și ca un hub de decarbonare pentru întreaga regiune a mării negre. **Sinergia dintre lanțul valoric al energiei eoliene offshore** și cel al hidrogenului ar putea transforma Constanța într-un pol regional de referință pentru tranziția energetică, sprijinit de șantierele navale din Mangalia, Tulcea, Brăila și Galați, unde s-ar putea dezvolta nave alimentate cu hidrogen curat.

TIPOLOGIA COMPANIILOR IMPLICATE

Pentru a susține această dezvoltare, o serie de **companii românești** ar putea deveni furnizori strategici pentru cele trei verigi principale ale lanțului de producție: producătorii de energie regenerabilă, producătorii de hidrogen și consumatorii de hidrogen. Exemple de astfel de companii includ:

1. Sectorul energetic și echipamente regenerabile

- **Producători de echipamente energetice**: turbine eoliene, panouri fotovoltaice, centrale pe biomasă și alte tehnologii de producere a energiei verzi.
- **Companii de mentenanță și instalare**: specializate în întreținerea și repararea echipamentelor pentru centrale eoliene și solare, inclusiv turbine, generatoare și sisteme de stocare a energiei.
- **Reciclatori de panouri fotovoltaice și echipamente eoliene**: având în vedere durata de viață limitată a echipamentelor regenerabile, există o cerere pentru reciclarea componentelor.
- **Producători de echipamente de captare și stocare a carbonului**: tehnologiile de captare a emisiilor de CO_2 vor juca un rol cheie în decarbonizarea industriei și pot contribui la producția de hidrogen albastru (hidrogen produs din gaze naturale cu captarea carbonului).

2. Industria siderurgică și construcții

- **Furnizori de oțel și materiale pentru infrastructura energetică**: conducte, rezervoare de stocare, cabluri și structuri pentru turbine eoliene.
- **Producători de echipamente industriale adaptate pentru hidrogen**: pompe, compresoare și echipamente de refrigerare necesare pentru stocarea și transportul hidrogenului.
- **Firme de construcții și inginerie pentru infrastructură**: instalarea de conducte pentru transportul hidrogenului, facilități de stocare și rețelele necesare pentru conectarea surselor regenerabile la rețea.

3. Sectorul transport şi logistică

- **Constructori de nave alimentate cu hidrogen şi infrastructură portuară**: şantierele navale din Mangalia, Tulcea şi Galaţi pot dezvolta nave şi echipamente pentru transport maritim cu hidrogen, inclusiv staţii de alimentare în porturi.
- **Producători de vehicule alimentate cu hidrogen**: constructori auto şi de echipamente grele (camioane, autobuze, utilaje agricole şi industriale) care dezvoltă sisteme adaptate pentru combustibili pe bază de hidrogen.
- **Companii de logistică şi transport maritim**: implicate în transportul hidrogenului pe pieţele regionale şi internaţionale, în special prin intermediul Portului Constanţa.

4. Industria chimică şi rafinării

- **Producători de echipamente pentru rafinării**: echipamente specializate pentru captarea carbonului, reformarea metanului şi alte procese necesare în producţia de hidrogen albastru şi verde.
- **Industria petrochimică**: rafinăriile, precum Petromidia, pot utiliza hidrogenul pentru a-şi decarboniza operaţiunile, oferind o piaţă importantă pentru producătorii de hidrogen.

5. Sectorul IT&C şi automatizări industriale

- **Dezvoltatori de software pentru managementul energiei**: soluţii avansate de monitorizare şi control al fluxurilor energetice, optimizarea consumului de energie în industrii şi soluţii inteligente de stocare şi distribuire a hidrogenului.
- **Furnizori de soluţii de automatizare industrială**: companii care dezvoltă şi implementează tehnologii pentru eficientizarea proceselor de producţie în cadrul infrastructurii de hidrogen şi energie regenerabilă.

6. Educaţie şi formare profesională

- **Furnizori de cursuri de specializare şi formare în tehnologii verzi**: institute de formare profesională, universităţi şi centre de cercetare care pregătesc forţa de muncă pentru industriile regenerabile şi tehnologiile hidrogenului.
- **Parteneriate cu universităţi şi centre de cercetare**: pentru dezvoltarea competenţelor necesare tranziţiei la o economie verde şi hidrogenului, facilitând inovarea în domenii precum ingineria materialelor, tehnologiile de captare a carbonului şi producerea de hidrogen.

7. Industria producţiei de echipamente pentru mobilitate verde

- **Producători de pile de combustie**: folosite în vehiculele alimentate cu hidrogen şi alte aplicaţii industriale.
- **Furnizori de echipamente de ardere a hidrogenului**: dezvoltarea de soluţii tehnologice pentru utilizarea eficientă a hidrogenului în aplicaţiile industriale şi de mobilitate.

8. Sistemele de stocare și distribuție a hidrogenului

- **Producători de echipamente de stocare și transport pentru hidrogen**: conducte speciale pentru transportul hidrogenului, rezervoare de înaltă presiune pentru stocarea hidrogenului, compresoare și echipamente de refrigerare necesare în procesele de distribuție.
- **Dezvoltatori de rețele de distribuție a hidrogenului**: firme care se specializează în construirea infrastructurii pentru distribuția și transportul hidrogenului la nivel regional și internațional.

FINANȚAREA INTEGRATĂ ESTE CHEIA

Pentru ca Hydrogen Valley Dobrogea să devină o realitate, este esențial ca Guvernul să identifice și să finanțeze în mod integrat furnizorii din lanțul valoric. Finanțările trebuie să fie direcționate în mod strategic către proiecte care sprijină creșterea și competitivitatea companiilor românești în domeniul energiei regenerabile și al tehnologiilor de hidrogen.

Dobrogea are toate atributele necesare pentru a deveni un pol de dezvoltare regională în domeniul energiei regenerabile și al hidrogenului, oferind oportunități enorme pentru industrii strategice, inovare tehnologică și creșterea economică sustenabilă. Implementarea acestui proiect necesită o colaborare strânsă între sectorul privat, Guvern și investitori pentru a transforma aceste resurse în rezultate economice tangibile.

SOLUȚIA 2: CONSTRUCȚIA MECANISMULUI DE TRANSFER TEHNOLOGIC

Pentru a putea fi competitivă pe piața europeană, România trebuie să susțină **inovarea aplicată**, axată pe generarea de rezultate industriale. Proiectele inovatoare nu reușesc să depășească „**Valea Morții**" a cercetării, adică lipsa aplicabilității practice a rezultatelor din cercetare.

Soluțiile propuse includ:

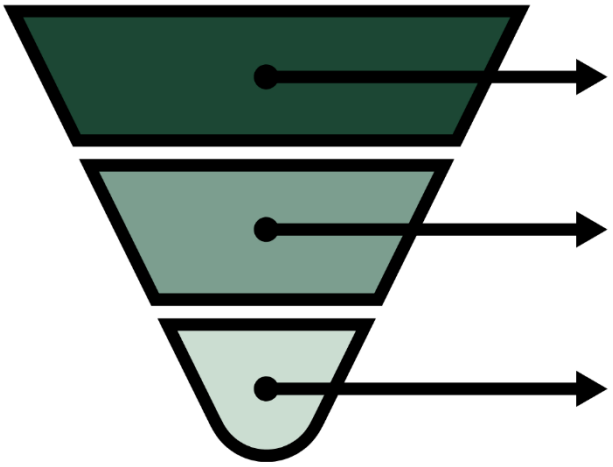

Alocarea fondurilor de cercetare în funcție de cererea din industrie.

Finanțarea transferului tehnologic și sprijinirea proiectelor cu impact direct în industrie.

Actualizarea cadrului legislativ pentru a stimula punerea în practică a rezultatelor cercetării.

EXEMPLU 2: CENTRE DE TRANSFER TEHNOLOGIC AXATE PE FINANȚAREA ACCESULUI LA PIAȚĂ

Dezvoltarea unei rețele de centre tehnologice (CTT) reprezintă o strategie esențială pentru accelerarea tranziției către o economie sustenabilă și competitivă, în special în sectoarele care necesită inovare continuă. Această rețea ar fi bazată pe metodologia "market-pull" (tracțiune de piață), orientând cercetarea și dezvoltarea (R&D) în funcție de nevoile identificate ale pieței și nu doar pe baza progreselor tehnologice necorelate cu cerințele comerciale.

Fluxul de lucru propus pentru CTT:

1. **Identificarea nevoilor din piață:** Centrele de transfer tehnologic trebuie să colaboreze strâns cu industriile, să realizeze **studii de piață** și să identifice **probleme concrete și nevoi imediate**. Acest pas implică analiza tendințelor de piață și colectarea de feedback de la utilizatori.
2. **Evaluarea oportunităților:** Odată identificată o nevoie, aceasta este evaluată pentru a determina **fezabilitatea comercială** și impactul potențial. CTT-urile prioritizează astfel soluțiile cu cel mai mare impact economic și ecologic.
3. **Identificarea posibilităților de finanțare:** Centrele de transfer ar juca un rol activ în **scanarea pieței de finanțare**, identificând granturi, fonduri de investiții și finanțări de capital de risc care pot sprijini aducerea soluțiilor pe piață.
4. **Definirea proiectului de cercetare:** Pe baza nevoilor și oportunităților evaluate, centrele comandă **proiecte de cercetare** adaptate nevoilor pieței. Acest lucru ar permite colaborarea între CTT-uri, universități și industrii pentru dezvoltarea de soluții inovative, eficiente și comercializabile.
5. **Implementarea cercetării:** Entitățile de cercetare lucrează împreună pentru a **dezvolta produse și tehnologii**care răspund direct cerințelor pieței, asigurând că inovațiile trec din laborator în mediul comercial.
6. **Transferul tehnologic:** După dezvoltarea soluțiilor, CTT-urile facilitează **transferul tehnologic** către companii sau antreprenori, sprijinind integrarea produselor pe piață și asigurând accesul la resursele financiare necesare.
7. **Managementul procesului:** CTT-urile supraveghează întregul proces prin **promovare, monitorizare, evaluare și sprijin continuu** pentru dezvoltarea capacităților interne ale companiilor implicate.

Funcții suplimentare ale CTT-urilor:

- **Colaborarea cu industria:** Proiecte comune, crearea de parteneriate durabile și realizarea unei integrări eficiente între nevoile pieței și soluțiile tehnice.
- **Dezvoltarea capacităților interne:** Formarea echipelor multidisciplinare, traininguri pentru inovație și protecția drepturilor de proprietate intelectuală.
- **Facilitarea antreprenoriatului:** Incubatoare și acceleratoare de afaceri, acces la resurse financiare și expertiză pentru dezvoltarea de start-up-uri inovative.
- **Promovarea inovației și antreprenoriatului:** Programe de sprijin pentru inițiativele antreprenoriale, inclusiv finanțări, resurse educaționale și acces la investitori.

Exemple de industrii și nevoi specifice care pot beneficia de CTT:

1. **Industria Automotive și Aerospace:** Dezvoltarea de tehnologii pentru **reducerea emisiilor de CO_2**, crearea de **materiale avansate** și componente pentru vehicule electrice și hibrid.
2. **Industria Farmaceutică:** Dezvoltarea de **produse bazate pe nanotehnologii** și produse cosmetice inovatoare, cu ingrediente naturale.
3. **Industria IT&C:** Crearea de soluții software avansate pentru **managementul flotelor auto**, dezvoltarea de **inteligență artificială** și soluții de **machine learning**.
4. **Industria Alimentară:** Tehnologii pentru **prelungirea duratei de valabilitate a produselor** și soluții de ambalare ecologice.
5. **Industria Energetică și de Construcții:** Tehnologii de **stocare a energiei** și soluții avansate pentru eficiența energetică în proiectele de energie regenerabilă.

EXEMPLE INTERNAȚIONALE DE SUCCES

Centre precum **Fraunhofer-Gesellschaft (Germania)**, **MIT Technology Licensing Office (SUA)** și **Innovate UK** au implementat cu succes abordarea „market-pull", asigurând că rezultatele cercetării se traduc în soluții comerciale aplicabile și inovative. Aceste centre colaborează cu **clustere industriale** și alte entități de afaceri pentru a asigura transferul eficient de tehnologie către piețe.

Centrele de Transfer Tehnologic (CTT) sunt esențiale pentru facilitarea inovării și creșterea competitivității în sectoarele cheie ale economiei românești. Axarea pe finanțarea accesului la piață, printr-o abordare **market-pull**, va permite dezvoltarea unor soluții care să răspundă nevoilor reale ale pieței și să accelereze adoptarea de tehnologii verzi, generând un impact major în tranziția României către o economie sustenabilă și inovatoare.

SOLUȚIA 3: DEZVOLTAREA SERVICIILOR SUPORT PENTRU FIRMELE ROMÂNEȘTI ȘI EUROPENE

România are un potențial semnificativ în sectorul serviciilor, în special în domeniul **IT&C**, care acționează ca o adevărată locomotivă pentru creșterea economică a țării. Acest sector evidențiază cel mai clar **valoarea capitalului uman românesc**, fiind recunoscut pentru competențele sale tehnice avansate și expertiza în software. În contextul dezvoltării rapide a **inteligenței artificiale**, România are ocazia de a se poziționa ca un jucător-cheie în furnizarea de servicii tehnologice competitive pe piața globală.

OPORTUNITĂȚI CHEIE PENTRU DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ A ROMÂNIEI

România poate oferi o gamă variată de servicii, în special în contextul **Pactului Verde**, incluzând:

- **Servicii de dezvoltare software şi mecatronică**: Expertiza în software, automatizare industrială şi mecatronică permite României să fie un partener de încredere în dezvoltarea de soluţii digitale pentru optimizarea proceselor industriale şi pentru proiecte de energie verde.
- **Servicii de reparaţii şi îmbunătăţiri pentru proiectele finanţate prin Pactul Verde**: România poate sprijini proiectele de energie regenerabilă, oferind servicii specializate de întreţinere, reparaţii şi îmbunătăţiri tehnice pentru infrastructura verde, inclusiv instalaţii fotovoltaice şi eoliene.
- **Servicii de proiectare tehnică şi obţinere de avize şi certificări**: Companiile româneşti sunt capabile să ofere consultanţă şi asistenţă tehnică pentru dezvoltarea proiectelor de infrastructură verde, de la faza de design tehnic până la obţinerea certificărilor necesare pentru conformitatea cu reglementările europene.
- **Servicii juridice, financiar-contabile şi fiscale competitive**: Având o piaţă de servicii profesionale bine dezvoltată, România poate oferi sprijin juridic şi financiar de calitate, facilitând implementarea şi gestionarea proiectelor mari finanţate prin Pactul Verde, inclusiv consultanţă fiscală pentru maximizarea avantajelor oferite de legislaţia europeană.

EXEMPLUL 3 – COMUNITĂȚI ENERGETICE

Comunităţile energetice reprezintă un model colaborativ de producere şi consum de energie regenerabilă, având potenţialul de a oferi **autonomie energetică**, costuri reduse şi beneficii economice pentru toate părţile implicate. România poate sprijini dezvoltarea acestor comunităţi prin promovarea companiilor locale capabile să furnizeze soluţii inovative în domeniul energiei regenerabile.

UN MODEL SUSTENABIL PENTRU PRODUCEREA ŞI CONSUMUL DE ENERGIE

Conceptul de comunitate energetică se bazează pe colaborarea între persoane fizice, companii şi organizaţii pentru a produce şi gestiona energia într-un mod sustenabil, eficient şi economic. Acest model favorizează **autonomia energetică** şi **reducerea emisiilor de carbon**, oferind beneficii economice şi sociale tuturor membrilor comunităţii.

Elementele cheie ale unei comunităţi energetice:

1. **Producerea energiei**: Membrii comunităţii investesc în resurse comune de energie, precum **solare, eoliene, hidro**, hidrogen sau biomasă. Aceasta asigură o producţie echilibrată şi continuă de energie regenerabilă.
2. **Consumul energiei**: Energia produsă este folosită de membrii comunităţii pentru propriile nevoi, incluzând locuinţe, birouri sau alte facilităţi. Consumul este astfel eficientizat pentru a se adapta la producţie.
3. **Stocarea energiei**: Sistemele de **stocare** (baterii, hidrogen etc.) joacă un rol esenţial pentru a asigura disponibilitatea energiei chiar şi atunci când producţia este fluctuantă.
4. **Distribuirea energiei**: Excesul de energie produsă poate fi vândut în reţeaua naţională, generând venituri pentru comunitate şi contribuind la stabilitatea sistemului energetic.
5. **Managementul energiei**: Comunităţile energetice utilizează **tehnologii inteligente** precum contoare inteligente şi sisteme de monitorizare pentru a optimiza producţia, stocarea şi consumul energiei.
6. **Educaţia consumatorilor**: Membrii sunt educaţi să îşi gestioneze consumul în funcţie de producţie, reducând risipa şi maximizând eficienţa.

Sprijinirea dezvoltării comunităţilor energetice

Pentru a încuraja dezvoltarea comunităţilor energetice în România, este necesar un **sprijin guvernamental şi privat**, inclusiv prin:

- **Programe de finanţare**: Fonduri structurale şi de investiţii europene (ESI), Horizon Europe, Programul Operaţional Regional (POR), PNRR, Start-Up Nation.
- **Crowdfunding**: Utilizarea platformelor pentru a strânge fonduri din partea comunităţii şi a altor susţinători.
- **Investitori de impact**: Atragerea de fonduri private pentru sprijinirea iniţiativelor sustenabile.
- **Parteneriate public-private (PPP)**: Colaborarea între autorităţile publice şi sectorul privat pentru a stimula dezvoltarea infrastructurii energetice.
- **Instrumente financiare inovatoare**: Obligaţiuni verzi, contracte de achiziţie a energiei (PPA).

Beneficii economice și sociale

1. **Costuri mai mici și autonomie energetică**: Comunitățile energetice permit reducerea costurilor la energie și creșterea autonomiei față de rețeaua națională.
2. **Reducerea emisiilor de carbon**: Prin promovarea surselor de energie regenerabilă, comunitățile contribuie la obiectivele de decarbonare.
3. **Incluziune socială**: Sistemele pot fi configurate pentru a include segmente vulnerabile, prin cofinanțare zero sau minimă.
4. **Reconversie profesională**: Crearea de locuri de muncă în domeniul energiei verzi și dezvoltarea competențelor în tehnologii sustenabile.

TIPURI DE COMPANII CARE POT SPRIJINI COMUNITĂȚILE ENERGETICE	
COMPANII DE EVALUARE ȘI PLANIFICARE	Realizează studii de fezabilitate și planifică infrastructura energetică.
PRODUCĂTORI DE ECHIPAMENTE ENERGETICE	Panouri solare, turbine eoliene, sisteme de stocare
FURNIZORI DE SOLUȚII SOFTWARE	Platforme pentru managementul eficient al energiei.
CONSULTANȚI ȘI FURNIZORI DE SERVICII DE INGINERIE	Planificare, proiectare și implementare de infrastructură energetică.
SERVICII FINANCIARE ȘI CONSULTANȚĂ	Accesarea fondurilor și atragerea investitorilor.

Exemple de bune practici internaționale

În Europa, comunitățile energetice funcționează de zeci de ani, oferind un model de succes în țări precum:

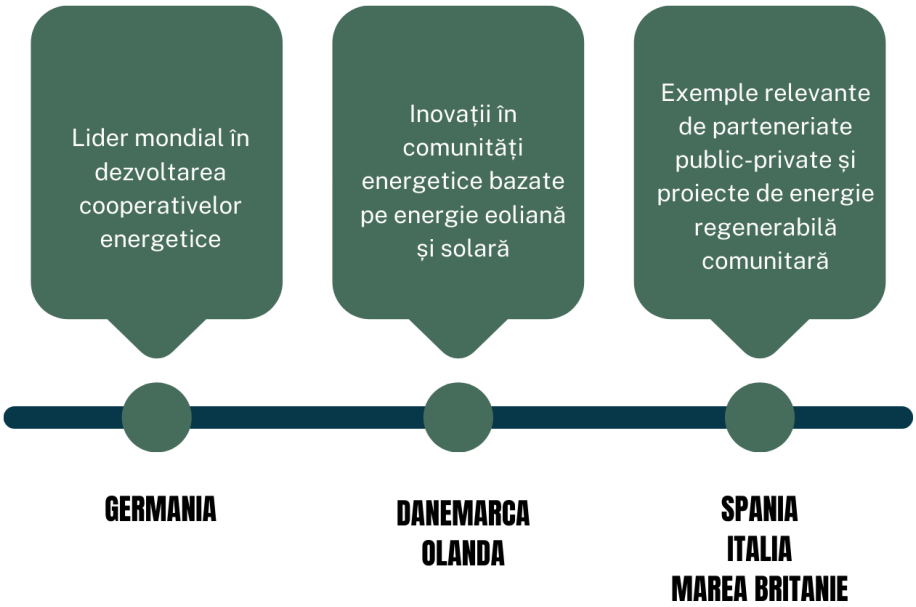

PILONUL 2

ABSORBȚIA FONDURILOR PENTRU PACTUL VERDE

În contextul Pactului Verde, absorbţia fondurilor nu se limitează doar la granturi nerambursabile, deşi acestea rămân un pilon important. **Absorbţia eficientă** implică înţelegerea întregului lanţ valoric şi utilizarea unor **instrumente financiare complexe** pentru a asigura că produsul sau serviciul final este competitiv.

Cu mai puţin de doi ani până la termenul final al implementării **PNRR**, există provocări semnificative. În prezent, România riscă să **repete greşelile trecutului** prin măsurarea absorbţiei fondurilor pe baza sesiunilor de contractare semnate, fără a lua în calcul **implementarea reală**.

Un aspect îngrijorător este **lipsa de transparenţă** cu privire la fondurile absorbite efectiv prin proiecte, ceea ce poate duce la **dezangajarea resurselor din PNRR** şi, implicit, pierderea fondurilor Pactului Verde. Cu termene de implementare până la **30 iunie 2026**, România trebuie să adopte soluţii urgente pentru a evita un astfel de scenariu.

În plus, începând din acest an, multe dintre companiile româneşti vor trebui să **raporteze şi să plătească emisiile** de carbon, iar până în 2027 toate companiile vor fi afectate direct sau indirect de aceste reglementări. Aceasta subliniază importanţa **urgentării absorbţiei fondurilor** pentru a sprijini tranziţia verde şi competitivitatea industriei locale.

SOLUȚIA 4: CREAREA URGENTĂ A CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE ȘI A MECANISMELOR DE ÎNCURAJARE A ABSORBȚIEI PNRR

Pentru a maximiza şansele de succes ale proiectelor finanţate prin PNRR şi pentru a evita dezangajarea fondurilor, România trebuie să acţioneze rapid şi eficient. Iată câteva soluţii cheie:

1. **Interpretarea flexibilă şi favorabilă** a schemelor de ajutor de stat şi a ghidurilor de finanţare, inclusiv **negocieri cu Comisia Europeană** pentru derogări în cazul proiectelor afectate de modificări externe.
2. **Implementarea unui mecanism de decontare** care să permită proiectelor să utilizeze granturile pentru finanţare, fără a pune toată povara pe beneficiari.
3. **Atragerea asistenţei tehnice** pentru toate etapele proiectelor, inclusiv evaluarea şi implementarea (analiză achiziţii şi cereri de transfer).
4. **Raportarea transparentă** a progresului prin mecanisme lunare care să urmărească absorbţia reală a fondurilor prin cereri de transfer.
5. **Consultări publice extinse** pentru a rezolva problemele apărute de la conceperea ghidurilor până la implementarea efectivă şi monitorizarea proiectelor.
6. **Creşterea flexibilităţii** în acceptarea modificărilor la soluţiile tehnice şi la locaţia proiectelor, în condiţiile respectării eligibilităţii şi obiectivelor.

7. **Acordarea de termene avantajoase** pentru implementarea proiectelor, eliminând astfel constrângerile care pot bloca progresul.
8. **Clarificarea modului de calcul** și a limitelor pentru ajutoarele de stat pe lanțul valoric, pentru a evita blocaje sau pierderi nejustificate.
9. **Flexibilizarea cerințelor pentru firmele de proiect**, astfel încât să se accepte scrisori de confort de la firmele mamă și să se elimine condițiile nejustificate cu privire la contractele de muncă.

România se află într-un moment critic în ceea ce privește absorbția fondurilor din PNRR și implementarea proiectelor verzi. **Urgența creării unui cadru instituțional** adecvat, flexibilitatea în abordarea proiectelor și transparența în raportarea progresului sunt esențiale pentru a evita pierderi semnificative și pentru a asigura tranziția către o economie verde și competitivă.

SOLUȚIA 5: CREAREA CADRULUI PENTRU UTILIZAREA EFICIENTĂ A TUTUROR INSTRUMENTELOR FINANCIARE

Absorbția fondurilor Pactului Verde nu trebuie să se limiteze la granturi nerambursabile. Este necesară exploatarea **instrumentelor financiare multiple** pentru a sprijini tranziția sustenabilă a industriei și pentru a stimula competitivitatea națională, utilizând mecanisme precum **IPCEI**, **Green Bonds**, și altele, pentru a atrage investiții semnificative.

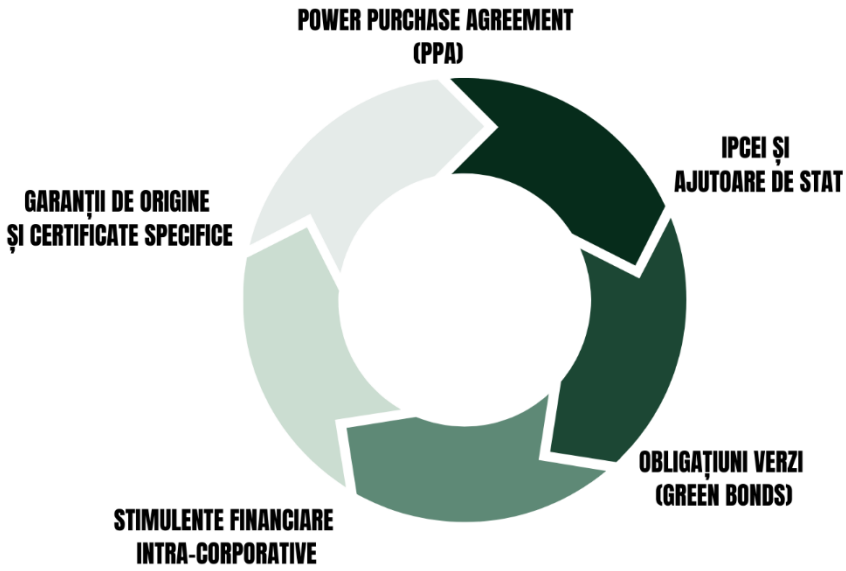

A. IPCEI și Ajutoare de stat

În condițiile crizelor energetice și economice, România trebuie să se implice activ în mecanismele **Important Projects of Common European Interest (IPCEI)**, care oferă ajutoare de stat pentru proiecte strategice europene.

- **Măsuri urgente**: Ministerul Energiei trebuie să consulte periodic industria pentru a identifica nevoile specifice fiecărui sector afectat. Astfel, se pot propune scheme de ajutor de stat adaptate pentru modernizarea și retehnologizarea întreprinderilor din sectorul energofag.
- **Participarea IPCEI**: România a pierdut oportunități de a participa la iterații recente ale programelor IPCEI, inclusiv în proiecte critice pentru **hidrogen**, microelectronice și baterii. Este esențial ca România să se implice în următoarele cicluri de finanțare pentru a atrage investiții în tehnologie verde.
- **Supratаxarea și competitivitatea**: Companiile românești vor fi obligate să plătească taxe pentru emisiile de carbon, ceea ce le poate reduce competitivitatea. Este crucial ca statul să sprijine tranziția acestora către **producția de energie verde** pentru a menține competitivitatea pe termen lung.

B. Obligaţiuni verzi (Green Bonds)

Obligaţiunile verzi sunt un instrument financiar esenţial pentru finanţarea proiectelor de energie regenerabilă şi reducerea emisiilor industriale. Acestea reprezintă o alternativă atractivă la compensarea emisiilor prin **EU-ETS**, generând dividende şi atrăgând investitori interesaţi de **sustenabilitate**.

- **Strategie regională**: Obligaţiunile verzi ar putea fi emise în jurul **clusterelor industriale** care necesită modernizare, cum ar fi regiunea **Delta Dunării-Galaţi-Brăila-Buzău**. Acest model poate stimula dezvoltarea economică regională prin investiţii simultane în infrastructură verde şi prezervarea patrimoniului natural.
- **Creşterea atractivităţii**: Instrumentul oferă beneficii de durată şi este mult mai atractiv decât simplele mecanisme de offset pentru emisii de carbon.

C. Stimulente financiare intra-corporative

Pieţele de capital şi asiguratorii trebuie să fie încurajaţi să sprijine investiţiile sustenabile prin acordarea de **dobânzi preferenţiale** pentru proiectele de energie regenerabilă şi penalizări pentru investiţiile în industrii cu emisii mari.

- **Asigurări sustenabile**: Legislaţia trebuie să susţină dezvoltarea poliţelor de asigurare pentru active verzi, cum ar fi **parcurile fotovoltaice** sau **vehiculele electrice**, oferind condiţii financiare mai bune comparativ cu instalaţiile alimentate cu combustibili fosili.

D. Garanţii de origine şi certificate specifice

Garanţiile de origine pentru energia regenerabilă, hidrogenul verde, biomasă şi alte resurse sustenabile trebuie să fie integrate în **Strategia Energetică a României**. Aceste instrumente ajută producătorii de energie verde să îşi finanţeze proiectele şi să se alinieze la cerinţele **UE** pentru un comerţ energetic curat.

- **Upstream Emission Reduction (UER)**: Aceste scheme de compensare sunt critice pentru marile industrii care doresc să investească în decarbonare fără a apela la ajutoare de stat, facilitând astfel tranziţia la un model de economie sustenabilă.

E. Power Purchase Agreement (PPA)

PPA este un mecanism inovativ de finanţare a noilor proiecte de energie regenerabilă, însă în România acest instrument este confundat sau neînţeles de autorităţile publice.

- **CPPA şi VPPA**: Aceste contracte pe termen lung permit dezvoltatorilor să vândă energia direct către marii achizitori din Europa, dar necesită un cadru legislativ clar. **Strategia Energetică** trebuie să includă măsuri pentru a facilita implementarea acestor contracte şi să sprijine traderii cu portofolii NET 0.

SOLUȚIA 6: CREAREA DE GHIDURI DE FINANȚARE BAZATE PE CONCEPTE OPTIMIZATE, CU POSIBILITATE DE FINANȚĂRI MULTIFOND

Context: România se confruntă cu o provocare majoră în absorbţia fondurilor disponibile prin Pactul Verde şi alte instrumente financiare europene, cum ar fi PNRR. O soluţie cheie pentru a îmbunătăţi această absorbţie şi a maximiza impactul finanţărilor este **optimizarea ghidurilor de finanţare**, astfel încât să fie adaptate la nevoile reale ale pieţei şi să permită utilizarea **finanţărilor multifond** – combinarea mai multor surse de finanţare pentru a acoperi mai eficient nevoile unui proiect.

Finanţarea multifond presupune folosirea simultană şi complementară a mai multor surse de fonduri, cum ar fi **Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)**, **Fondul Social European (FSE)**, **Programul Naţional de Redresare şi Reziliență (PNRR)**, şi **Fondul pentru o Tranziţie Justă (FTJ)**. Această abordare permite finanţarea integrată a proiectelor care au multiple componente, cum ar fi infrastructura, educaţia, inovaţia şi sustenabilitatea. Această combinaţie de resurse creează flexibilitate şi asigură o acoperire mai largă a costurilor.

PRINCIPALELE OBIECTIVE ALE GHIDURILOR OPTIMIZATE CU FINANȚĂRI MULTIFOND:	
ADAPTABILITATEA LA NEVOILE PIEȚEI	Ghidurile de finanţare trebuie să fie ajustate pentru a răspunde realităţilor economice şi sociale din sectoarele ţintă. Acest lucru presupune consultarea constantă cu mediul privat, ONG-uri şi actorii locali pentru a identifica corect nevoile şi barierele specifice fiecărui sector.
SIMPLIFICAREA ACCESULUI LA FONDURI	Ghidurile trebuie să fie clar definite, eliminând birocraţia excesivă şi oferind o **interfaţă simplificată** pentru aplicanţi. Reducerea cerinţelor nejustificate şi adoptarea unei abordări mai pragmatice pentru documentaţie şi criteriile de eligibilitate va ajuta la creşterea ratei de succes a proiectelor.
INTEGRAREA FINANȚĂRILOR COMPLEMENTARE	Ghidurile trebuie să faciliteze **combinaţia optimă de fonduri europene şi naţionale**, astfel încât proiectele să poată utiliza fonduri nerambursabile şi instrumente financiare (împrumuturi, garanţii, etc.).
FLEXIBILITATEA IMPLEMENTĂRII PROIECTELOR	Ghidurile de finanţare trebuie să permită **ajustări pe parcursul implementării** proiectelor, astfel încât modificările necesare pot fi făcute fără a compromite obiectivele şi criteriile de eligibilitate iniţiale. Acest lucru este important în contexte economice şi tehnologice în continuă schimbare.
COERENȚĂ ÎNTRE PROGRAME	Ghidurile multifond trebuie să fie aliniate cu alte programe şi strategii europene şi naţionale, cum ar fi Pactul Verde European, Strategia pentru Hidrogen, sau Tranziţia Justă. Această coerenţă asigură sinergii şi eficienţă maximă în utilizarea resurselor.
TRANSPARENȚĂ ȘI RAPORTARE EFICIENTĂ	Este esenţial să existe mecanisme transparente şi clare de monitorizare şi raportare a progresului. Utilizarea unor **sisteme digitale de raportare** ar putea facilita urmărirea utilizării fondurilor şi asigurarea conformităţii cu cerinţele Uniunii Europene.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI:

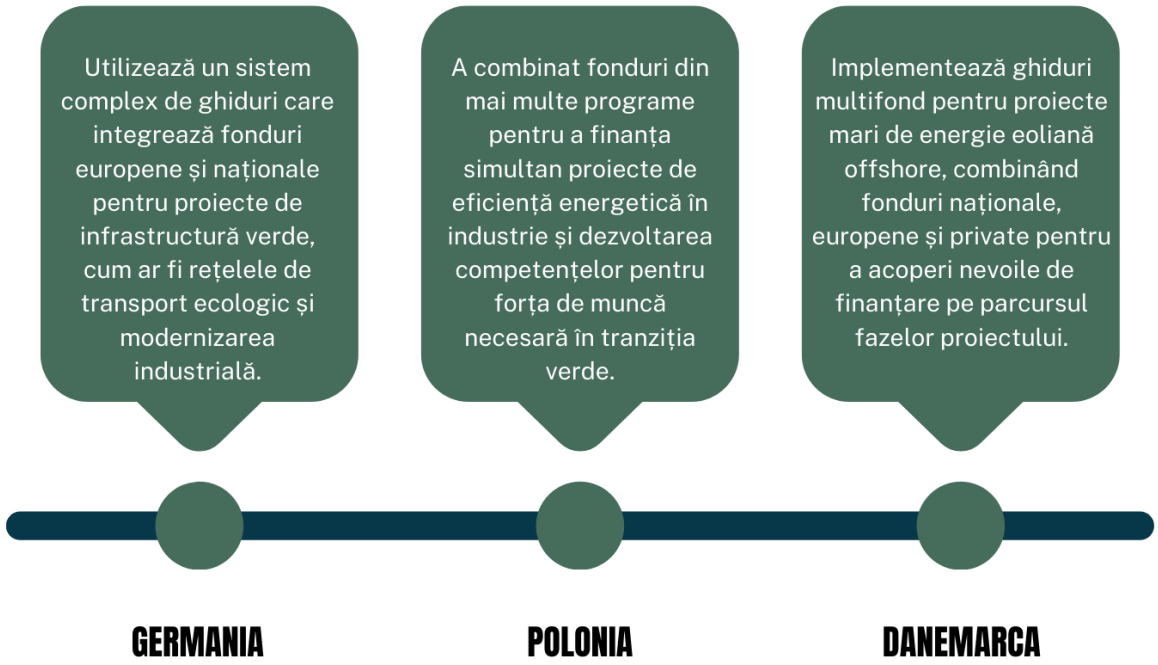

SOLUȚII PENTRU ROMÂNIA:

PROIECTE INTEGRATE ŞI GHIDURI FLEXIBILE	Ghidurile trebuie să fie concepute astfel încât să permită realizarea unor proiecte **integrate**, care să includă atât componente de infrastructură, cât şi de **dezvoltare a competenţelor**, educaţie şi inovare. Proiectele mari de tranziţie verde, cum ar fi dezvoltarea comunităţilor energetice sau a hub-urilor de hidrogen, pot beneficia de această abordare multifond.
SPRIJIN TEHNIC, CONSULTANȚĂ	Este esenţial să se creeze mecanisme de sprijin pentru aplicanţi, inclusiv **consultanţă gratuită** în elaborarea proiectelor şi accesul la **expertiză tehnică** pentru a naviga prin cerinţele complexe ale finanţărilor multifond.
FLEXIBILITATEA ELIGIBILITĂȚII	Extinderea criteriilor de eligibilitate astfel încât să includă mai multe tipuri de organizaţii, inclusiv **IMM-uri, start-up-uri**, sau **organizaţii non-guvernamentale**, şi adaptarea criteriilor pentru a încuraja participarea din toate sectoarele economice.
SUPORT PENTRU PARTENERIATE	Ghidurile trebuie să încurajeze **parteneriate public-private** şi colaborări între entităţi de diferite dimensiuni, asigurându-se că toate părţile implicate beneficiază de resursele necesare pentru a implementa cu succes proiectele.

PILONUL 3

CONSTRUCȚIA CAPACITĂȚII STATULUI

Statul român se confruntă cu o lipsă de capacitate instituțională integrată, ceea ce afectează **gestionarea și absorbția fondurilor disponibile** din diverse surse europene, inclusiv pentru implementarea **Pactului Verde**. În prezent, responsabilitățile sunt împărțite între **13 ministere**, care colaborează puțin și își desfășoară activitățile în mod izolat, fără o viziune comună și fără coordonare eficientă.

Această abordare fragmentată conduce la **ineficiență și incoerență** în implementarea proiectelor strategice. În loc să existe o structură unificată, fiecare minister își desfășoară activitățile independent, iar majoritatea intervențiilor nu sunt corelate pentru a crea sinergii între programe. Această fragmentare împiedică implementarea unei **strategii naționale integrate**, care să permită statului să acționeze rapid și eficient în contextul actual, marcat de provocările tranziției verzi și de adaptarea la noile reglementări europene.

În plus, funcționarii publici responsabili de gestionarea fondurilor europene și de coordonarea proiectelor legate de Pactul Verde lucrează în condiții de presiune ridicată. Aceștia trebuie să elaboreze **strategii, ghiduri de finanțare, evaluări și să asigure verificarea proiectelor**, toate acestea într-un timp foarte scurt și cu resurse limitate.

Lipsa de personal calificat și supraîncărcarea birocratică fac ca întregul proces de absorbție și implementare să fie lent și să ducă la un risc ridicat de **neîndeplinire a obiectivelor** Pactului Verde.

EFECTELE ACESTUI CONTEXT:

- **Politici şi strategii învechite**, bazate pe idei şi date care nu mai reflectă realităţile actuale, conducând la **decizii de slabă calitate**.
- Adoptarea de măsuri rapide şi incomplete, care au ca scop doar **îndeplinirea unor obiective administrative** de suprafaţă, fără a rezolva problemele structurale.
- Îngreunarea absorbţiei fondurilor europene, ceea ce duce la **perioade lungi de evaluare a proiectelor** şi la riscul crescut de eşec în implementarea acestora.
- **Lipsa de flexibilitate** în comunicarea şi colaborarea cu mediul privat, ceea ce afectează capacitatea de a dezvolta parteneriate puternice pentru realizarea obiectivelor strategice.
- **Oboseala şi demotivarea funcţionarilor publici**, care ajung să funcţioneze doar pentru a supravieţui birocratic, fără a putea contribui semnificativ la procesele strategice de reformă şi dezvoltare.

În concluzie, **fragmentarea administrativă**, lipsa colaborării interinstituţionale şi constrângerile de resurse fac dificilă atingerea obiectivelor Pactului Verde şi a altor proiecte strategice de dezvoltare durabilă în România.

SOLUȚIA 7: CREAREA IMEDIATĂ A UNEI UNITĂȚI DE SUPORT PENTRU IMPLEMENTAREA INFRASTRUCTURII ADMINISTRATIVE NECESARE ATINGERII OBIECTIVELOR GREEN DEAL

Pentru a răspunde provocărilor majore privind absorbţia fondurilor europene şi implementarea **Green Deal**, România trebuie să îşi îmbunătăţească semnificativ **capacitatea administrativă**. Una dintre soluţiile propuse este crearea unei **Unităţi de Suport** dedicate, finanţată din fonduri nerambursabile de **asistenţă tehnică**.

Această unitate va avea un rol strategic în monitorizarea, evaluarea şi sprijinirea implementării obiectivelor Green Deal, având o structură autonomă, în **subordinea primului ministru** şi funcţionând independent de organigramele ministerelor.

STRUCTURA ȘI FUNCȚIONAREA UNITĂȚII DE SUPORT

ROLUL UNITĂȚII DE SUPORT GREEN DEAL	
MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII GREEN DEAL ÎN ROMÂNIA	Unitatea va avea rolul de a monitoriza progresul obiectivelor Green Deal şi de a evalua implementarea măsurilor, asigurându-se că acestea sunt coerente cu cerinţele şi termenele Uniunii Europene. Aceasta va urmări constant **gradul de absorbţie** a fondurilor şi **performanţa** proiectelor naţionale.
ASISTENȚĂ TEHNICĂ PENTRU MINISTERELE IMPLICATE	Ministerele implicate în implementarea Green Deal, cum ar fi Ministerul Mediului, Energiei, Economiei, Transporturilor şi Agriculturii, vor primi asistenţă tehnică din partea Unităţii de Suport. Aceasta va ajuta la **elaborarea strategiilor**, **politicilor publice** şi **documentelor programatice**, bazându-se pe studii şi evaluări ale nevoilor reale din România.
SPRIJIN PENTRU ACTIVITĂȚILE SEZONIERE ȘI URGENTE	Unitatea va asigura **resurse umane specializate** pentru sarcinile sezoniere şi urgente, cum ar fi evaluarea rapidă a proiectelor şi derularea proceselor de finanţare. Aceasta va contribui la creşterea vitezei de implementare a proiectelor, reducând riscul de întârziere în raport cu termenele europene.
COLECTAREA DE DATE ȘI RAPORTARE	O componentă esenţială va fi **asistenţa în colectarea datelor** necesare pentru monitorizarea domeniilor relevante pentru Green Deal, cum ar fi **clima**, **energia**, **industria**, **transportul**, **agricultura**, **cercetarea şi inovarea**. Unitatea va coordona activităţile de raportare către Comisia Europeană şi va sprijini îndeplinirea cerinţelor stricte de **transparenţă** şi **responsabilitate**

DOMENII CHEIE DE ACTIVITATE:

1. **Monitorizarea implementării Green Deal**: Evaluarea progresului şi ajustarea măsurilor în funcţie de nevoile reale ale României.
2. **Asistenţă tehnică şi elaborare de strategii**: Sprijinirea ministerelor în realizarea de **strategii** şi **politici** bazate pe date actualizate şi pe nevoile concrete de dezvoltare.
3. **Evaluarea proiectelor**: Acordarea de sprijin logistic şi tehnic pentru evaluarea rapidă a proiectelor legate de Green Deal, inclusiv pentru **prosumatori** şi proiectele industriale.
4. **Colectarea şi analizarea datelor**: Sprijinirea activităţilor de colectare şi analiză a datelor legate de climă, energie şi industrii pentru a îndeplini cerinţele UE în materie de raportare şi transparenţă.

SOLUȚIA 8: ÎNFIINȚAREA UNEI AGENȚII SPECIALIZATE PENTRU GESTIONAREA GARANȚIILOR DE ORIGINE ȘI CERTIFICATELOR VALORICE DIN EMISII SAU REDUCEREA EMISIILOR

Prin înființarea **Agenției Române pentru Certificarea Energiei și Emisiilor (ARCEE)**, România va crea o structură specializată pentru **gestionarea certificatelor valorice**, cum ar fi **garanțiile de origine** și alte titluri asociate cu emisiile și reducerea emisiilor de CO_2. Această agenție va fi un element esențial în susținerea tranziției României către o **economie verde și durabilă**, contribuind la respectarea reglementărilor europene și la atingerea obiectivelor Pactului Verde.

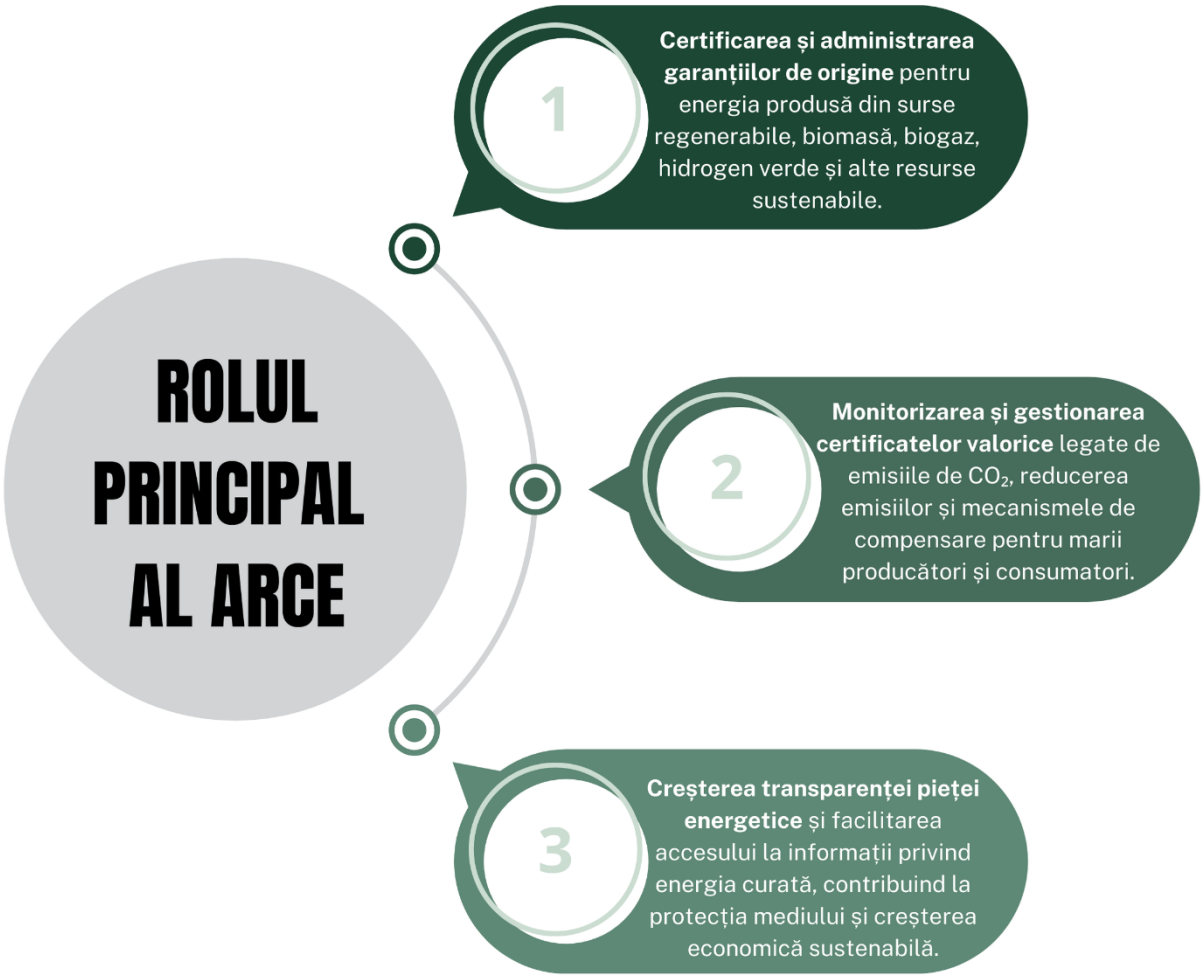

Sinteză: Agenția Română pentru Certificarea Energiei și Emisiilor (ARCEE)
Subordonare: Guvernul României – Premier

Necesitate și Urgență:

- Uniunea Europeană a dezvoltat o gamă extinsă de instrumente financiare valorice menite să sprijine decarbonarea în sectoarele publice și private, în special în domeniile industriale și de transport.
- În prezent, aceste titluri valorice circulă liber în România, deseori gestionate de agenți economici fără un cadru de certificare și reglementare adecvat. Aceasta expune piața românească la riscuri economice majore.

- Lipsa reglementării poate afecta grav fermierii şi alţi actori din industrie, care vând titluri de reducere a emisiilor la preţuri mult sub valorile pieţei.
- Fără o instituţie naţională care să gestioneze aceste titluri, România riscă să piardă oportunităţi economice, în ciuda potenţialului său vast de a deveni un lider în emiterea certificatelor legate de decarbonare (din agricultură, energie regenerabilă, investiţii industriale etc.).

Context: În majoritatea ţărilor europene, instituţiile publice independente gestionează sistemele de Garanţii de Origine (GOs), certificatele de emisii şi alte titluri valorice, asigurându-se că piaţa funcţionează transparent şi că tranzacţiile sunt autentice şi conforme cu directivele europene.

România rămâne în urmă faţă de alte state europene în conformarea la cerinţele de mediu, afectând accesul companiilor la lanţurile valorice internaţionale. Fără un cadru reglementat, acestea nu îşi pot valorifica potenţialul de decarbonare şi au acces limitat pe pieţele externe.

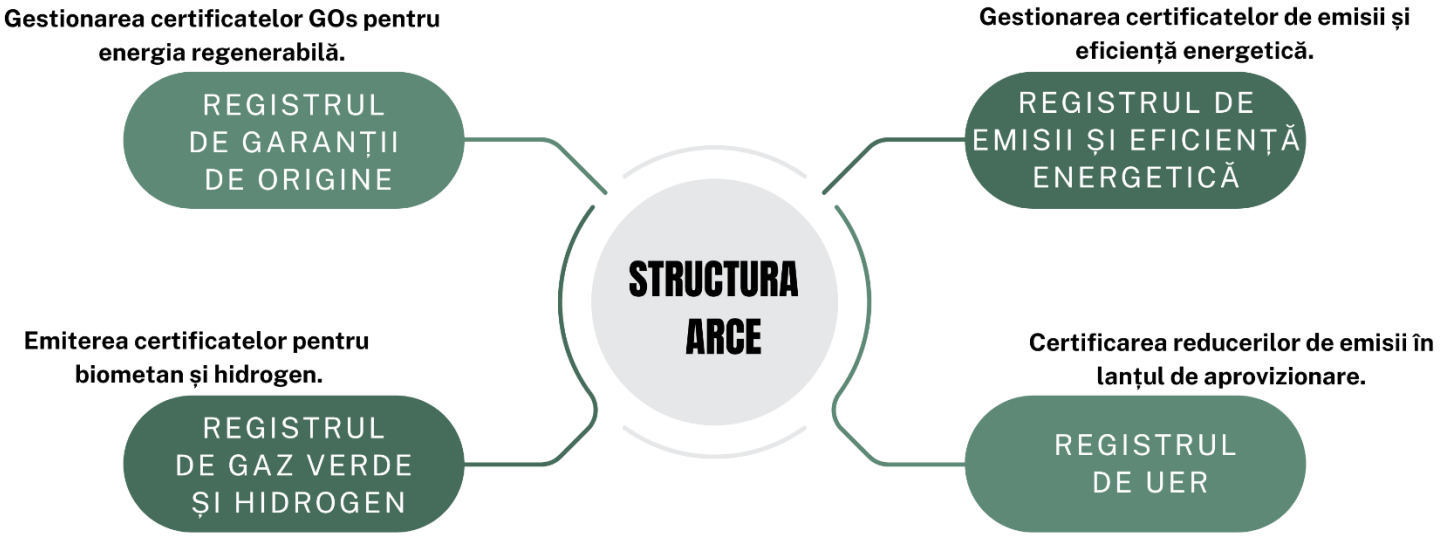

Funcţii Principale ale ARCEE:

1. **Emiterea şi Gestionarea Certificatelor:**
    - Garanţii de Origine (pentru energie regenerabilă)
    - Certificate de Emisii
    - Certificate UER (Upstream Emission Reduction)
    - Certificate pentru Gaz Verde şi Hidrogen
    - Certificate de Eficienţă Energetică
    - Obligaţiuni Durabile
2. **Certificarea Agenţilor Notificaţi Independenţi:**
    - Analize DNSH (Do No Significant Harm)
    - Certificarea rapoartelor non-financiare conform CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)
    - Conformitate cu CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive)

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI EUROPENE

Germania, Franța, Olanda, Danemarca și Norvegia și-au dezvoltat sisteme avansate de gestionare a certificatelor de origine și de emisii, sprijinind economia și tranziția energetică printr-un cadru reglementat eficient.

ARCE va funcţiona sub directa coordonare a premierului, operând în afara organigramelor ministeriale tradiţionale. Instituţia va avea o schemă minimă de personal şi va subcontracta servicii specializate, inclusiv juridice şi de consultanţă.

Prin implementarea ARCEE, România va putea accesa eficient fondurile europene pentru tranziţia energetică şi va contribui la consolidarea unei economii sustenabile, aliniindu-se la reglementările europene şi maximizând beneficiile decarbonării.

SOLUȚIA 9: CREAREA ȘI IMPLEMENTAREA IMEDIATĂ A UNUI PLAN DE UTILIZARE INTENSIVĂ A ASISTENȚEI TEHNICE PE TOATĂ DURATA CICLULUI DE PROIECT

Context: Implementarea unui **plan intensiv pentru utilizarea asistenţei tehnice** este esenţială pentru îmbunătăţirea capacităţilor instituţiilor publice din România. Acest plan va permite accesul constant la **expertiză externă**, contribuind la dezvoltarea instituţiilor publice şi facilitând **absorbţia fondurilor** disponibile pentru proiectele legate de Green Deal.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

1. **Maximizarea accesului la expertiză şi finanţare externă**:
   Prin utilizarea intensivă a **asistenţei tehnice**, instituţiile publice vor putea atrage resurse externe şi expertiză multidisciplinară, sprijinind astfel procesele de implementare şi execuţie a proiectelor. Aceasta va contribui la îmbunătăţirea managementului proiectelor şi la **creşterea absorbţiei fondurilor**.
2. **Îmbunătăţirea capacităţilor instituţiilor publice**:
   Asistenţa tehnică va ajuta la crearea unui cadru administrativ eficient, adaptat noilor cerinţe de implementare a politicilor europene. Ministerele vor beneficia de sprijin în elaborarea strategiilor şi optimizarea proceselor de **programare** şi **implementare**.
3. **Promovarea colaborării între sectorul public şi privat**:
   Asistenţa tehnică va stimula colaborarea între **instituţiile publice şi sectorul privat**, prin promovarea parteneriatelor şi a celor mai bune practici internaţionale. Această cooperare va genera soluţii durabile şi sustenabile pentru provocările legate de Green Deal.
4. **Creşterea eficienţei proiectelor**:
   Utilizarea celor mai bune practici internaţionale va accelera eficienţa şi implementarea proiectelor, reducând întârzierile şi riscurile de eşec. De asemenea, va ajuta instituţiile să se adapteze rapid la schimbările legislative şi la noile cerinţe europene.

BENEFICII PENTRU MODERNIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE:

Implementarea unui plan de utilizare intensivă a asistenţei tehnice este un pas esenţial pentru îmbunătăţirea performanţei administrative, sprijinirea absorbţiei fondurilor şi transformarea instituţiilor publice în actori eficienţi şi moderni în contextul tranziţiei verzi.

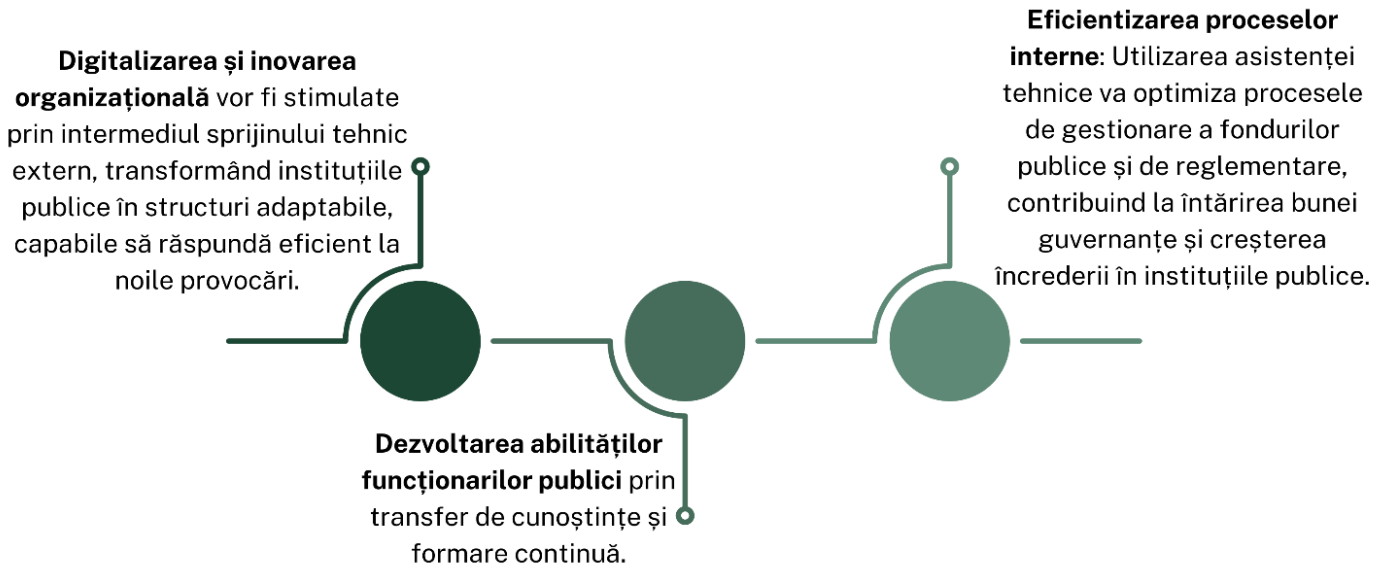

România se află într-un moment critic în faţa provocărilor economice şi climatice actuale, iar oportunităţile oferite de Pactul Verde European nu pot fi ignorate. La fel ca în introducere, ne confruntăm cu vulnerabilităţi economice semnificative, un model de consum nesustenabil şi riscuri serioase de îndatorare publică. Însă, aşa cum s-a subliniat, aceasta nu este doar o criză economică, ci una de viziune şi acţiune. Tranziţia către o economie verde nu mai este o alegere, ci o necesitate urgentă pentru supravieţuirea economică şi competitivitatea pe termen lung a României.

Este esenţial ca România să îşi consolideze instituţiile şi să dezvolte o infrastructură capabilă să gestioneze absorbţia fondurilor europene disponibile prin Pactul Verde şi să implementeze proiecte care să transforme economia naţională. Strategia de dezvoltare trebuie să fie coerentă şi integrată, susţinută de instrumente financiare complexe, asistată de expertiză tehnică externă şi orientată către sustenabilitate pe termen lung. Prin aplicarea soluţiilor prezentate, România poate depăşi fragmentarea instituţională actuală şi poate deveni un lider în regiune în ceea ce priveşte tranziţia către o economie verde. Aceasta va contribui nu doar la creşterea competitivităţii economice, ci şi la atingerea obiectivelor ambiţioase ale Pactului Verde European, oferind beneficii reale cetăţenilor şi mediului înconjurător.

Mobilizarea resurselor, dezvoltarea capacităţii administrative şi asigurarea implementării eficiente a proiectelor reprezintă cheia unei tranziţii de succes. Aceasta va fi testul final pentru capacitatea României de a se adapta rapid la realităţile economice şi climatice ale secolului 21, asigurând un viitor sustenabil pentru generaţiile viitoare.

AUTORI:

Marian Dobrilă	Coaliția Pro-Impact	Expert în Dezvoltare de Afaceri și Produse
Valentin Toma	TDP Partners	Expert în Tehnologii Inovatoare
Alexandru Toporaș-Maftei	TDP Partners	Analist Macroeconomic
Cezara Pascu	TDP Partners	Expert Soluții de Finanțare
Viorel Pințea	Coaliția Pro Impact	Expert Comunități Energetice
Vlad Stoicescu	Asociația pentru Combustibili Sustenabili	Expert Hidrogen, Politici de Energie Verde

DATE DE CONTACT:
contact@pro-impact.ro
Marian Dobrilă, Coordonator Principal
+40 727 10 20 30